

TAYFUN PİRSELİMOĞLU'NUN "OTEL ODALARI" ADLI HİKÂYE KİTABINDA YER ALAN HİKÂYELERİNDE BİR TEMA OLARAK ÖLÜM VE YALNIZLIK^{1*}

Death and Loneliness as a Theme in Tayfun Pirselimoğlu's Story Book Called "Hotel Rooms"

ANIL DEMİR^{}**

ÖZNUR ÖZDARICI^{*}**

Öz

Tayfun Pirselimoğlu'nun 2009 yılında İthaki Yayınları'ndan çıkan "Otel Odaları" kitabı; *Uzun, Sıcak Bir Yaz, R.F Oteli, Anagoor, Hayat Oteli, Şems Oteli Kâtibi, Otel Odaları Raporları, P. Şehri Hikâyesi* olmak üzere yedi hikâyeden oluşmaktadır. *Otel Odaları* eserinde yer alan hikâyelerinde ölüm ve buna bağlı olarak yalnızlık temaları işlenir. Eserin hemen hemen her hikâyesinde yer alan ve bir mekân olarak da yazarın eserlerinde özellikle seçilen otel odalarında mutlaka bir ölüm olayının gerçekleşmesi ve buna bağlı olarak bir yalnızlaşma hissinin okuyucuya verilmek istenmesi dikkat çekicidir. Pirselimoğlu, *Otel Odaları* kitabının son sözünde bir otel takıntısı olduğunu farkındalığını dile getirir ve otel odalarının zihninin bir yerine saplanıp kalmış olmasını ise marazi bir durum olarak ifade eder. Bu marazlığın geç de olsa bir kitap yazma fikrini doğurduğunu okuyucuya paylaşır. Kitapta otel odalarının hüznülü, terk edilmiş, umutsuzca hayatı tutunmaya çalışan, hayatın acı yüzünü tatmış insanların yalnızlığının katmerleştiği mekânlar olduğu görülür. Yalnızlık iki farklı şekilde anlatılmış olup ya hikâyelerde yer alan karakter veya tiplerin geçmiş yaşantlarında yaptıkları hatalardan kaynaklı yalnızlıklar ya da ölümle birlikte etrafındakilerin bir bir yok oluşları ve buna bağlı olarak yalnızlaşmaları konu edilir. Çoğunun ölümle sonuçlandığı bu hikâyelerde ana kahramanın kendisi ölümü bizatihî tatmaz ancak ölümün en soğuk tarafını ensesinde hissedene taraf olur. Bu yalnızlaşmalar kahramanın fiziksel yalnızlaşmasının ardından

* Bu makale "Tayfun Pirselimoğlu'nun Hikâyelerinin Yapı ve Tema Bakımından İncelenmesi" başlıklı Yüksek Lisans tezinden üretilmiştir.

İntihal Taraması: Bu makale intihal taramasından geçirildi.

Etik Beyan: Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur.

Geliş/Received: 28 Şubat/February 2025 | **Kabul/Accepted:** 10 Mayıs/May 2025 | **Yayın/Published:** 30 Haziran/ June 2025

Atıf/Cite as: Anıl Demir, Öznur Özdarıcı, "Tayfun Pirselimoğlu'nun "Otel Odaları" Adlı Hikâye Kitabında Yer Alan Hikâyelerinde Bir Tema Olarak Ölüm Ve Yalnızlık, Edebiyat Bilimleri 8 (Haziran/June 2025), 9-20 <https://doi.org/10.5281/10.5281/zenodo.15769575>

** Yüksek Lisans Öğrencisi, Kırıkkale Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Yeni Türk Edebiyatı Bilim Dalı, anl.dmr.kku@hotmail.com, ORCID ID:0009-0006-3907-2011.

*** Doç. Dr., Kırıkkale Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, oznurozdarici@kku.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-5772-2624

içsel yalnızlaşmalarını da beraberinde getirir. Yazarın yalnızlık ve ölüm temasını işlediği söz konusu hikâyelerinde mekânın otel odası olarak seçilmesi tesadüfi değildir. Bu hikâyelerde otel odalarıyla yalnızlaşma ve ölüm temalarının bütünleştiği görülür. Çalışmada Tayfun Pirselimoğlu'nun bahsi geçen kitabında yer alan hikâyeler ölüm ve yalnızlık temaları etrafında değerlendirilmiştir.

Anahtar kelimeler: Otel odası, tema, ölüm, yalnızlık, aidiyetsizlik

Abstract

Tayfun Pirselimoğlu's book "Hotel Rooms" published by İthaki Publications in 2009 consists of seven stories: Long, Hot Summer, R.F. Hotel, Anagoor, Hayat Hotel, Şems Hotel Clerk, Otel Odaları Reports, P. Şehir Hikâyesi. The stories in Otel Odaları deal with the themes of death and, accordingly, loneliness. It is striking that in each story in the work, deaths take place always in hotel rooms and a feeling of loneliness is intended to be given to the reader. Pirselimoğlu expresses his awareness of a hotel obsession in the epilogue of Otel Odaları and describes the fact that hotel rooms have become stuck somewhere in his mind as a morbid situation. He shares with the reader that this morbidity, albeit late, gave birth to the idea of writing a book. In the book, hotel rooms are seen as places where the loneliness of people who are sad, abandoned, desperately trying to hold on to life and who have tasted the bitter side of life is multiplied. Loneliness is described in two different ways, either the loneliness of the characters or types in the stories due to the mistakes they made in their past lives or the disappearance of those around them one by one with death and their loneliness as a result. In these stories, most of which end with death, the main character does not personally experience death, but is the one who feels the coldest side of death on his neck. This loneliness brings about the inner loneliness of the character after his physical loneliness. It is not a coincidence that the setting is chosen as a hotel room in the stories in question, where the author deals with the theme of loneliness and death. In these stories, it is seen that the themes of loneliness and death are integrated with hotel rooms. In the study, the stories in the aforementioned book of Tayfun Pirselimoğlu were evaluated around the themes of death and loneliness.

10

Keywords: Hotel room, theme, death, loneliness, lack of belonging

Giriş

Konu veya öne sürülen fikir anlamında kullanılan tema, hikâyenin ve diğer anlatmaya bağlı türlerin en küçük anlam birimi olup tüm olayın birkaç cümleyle ifadesi olarak anlatının asıl özü şeklinde düşünülebilir. İsmail Çetişli'ye göre tema: 'Muhteva/icerik/mana; edebiyat eserinde, ilk kelimedenden son kelimeye kadar hangi duygular ve düşünce üzerinde durulduğu' dur. (2021, s. 90-91) Yani tema, hikâyede duygular ve düşünceyi oluşturan, içeriği şekillendiren en temel yapıdır. Tema için 'izlek, ana düşünce, tem, ileti, mesaj, öz' gibi terimler de kullanılır. (Çetin, 2009, s. 121) Genellikle soyut kavramları ifade eden tema, kişiler ve mekanlar aracılığıyla somutlaştırılır. Yani anlatı nitelikli eserlerin konusu, kişi veya kişi hüviyeti kazandırılmış varlıklar etrafında şekillendirilir. (Tekin, 2020, s. 77) Eserdeki konuların en küçük birimi olan tema, bireysel temalar ve toplumsal temalar olmak üzere ikiye ayrılır. Türk edebiyatının her döneminde karşılaşılan bireysel temalar, insanın duygular ve düşünce dünyasını merkeze alır. Post-modern edebiyatta en çok bireysel temaların kullanıldığı görülür ve bireyin kimliği ve kişisel deneyimleri merkeze alınır. Bu bireysellikte Post-modernistler özellikle üzerinde

durdukları alışla gelmişliğin dışında: 'Post-modern toplum bilimcileri sorgusuz sualsız benimsemış olan, ihmäl edilmiş olan şeyler üzerinde, direniş bölgeleri üzerinde, unutulmuş akıldı, önemsiز, bastırılmış sınır durumındaki klasik, kutsal, geleneksel, ayıksı, yükseltilmiş, boyun eğdirilmiş, reddedilmiş, özsiz olmayan, marjinal, çevresel, dışlanmış, yerleşmemiş, susturulmuş, arızı, dağıtılmış, niteliksiz, ertelenmiş, parçalanmış şeyler üzerinde -'modern çağın hiçbir zaman tikel ayrıntılarını, özgüllüklerini anlatmaya tenezzül etmediği' her şey üzerinde yeniden odaklanmayı savunurlar.' (Koçakoğlu, 2012, s. 126) Günümüzün Post-modern yazarları arasında kabul edilen Pirselimoğlu da eserlerinde bireysel temalara ağırlık verir. Yazar, Post-modern tarzda yazdığı *Otel Odaları* (2009), *Harry Lime'in En Yeni Hayatları ya da Üçüncü Adam'a Övgü* (2012), *Çölün Öbür Tarafı* (2018) adlı hikâye kitaplarıyla önemli katkıda bulunmuştur.

Yabancılışma, varoluşculuk umutsuzluk, melankoli gibi kahramanın ruh hâlini anlatan kavramları hikâyelerinde bir otel odasına dolduran Pirselimoğlu, burada tüm bunları hikâye kahramanının etrafında birleştirir. Özellikle çevresindeki kişilerin ölümüyle yalnızlaşan hikâye kahramanının melankoli, yabancılışma, umutsuzluk gibi duyguları yoğun olarak yaşadığı görülür. Post-modernizm "Sinemada yer verdiği yoksul ve yoksun bireyin sorunlarını, roman ve öykülerinde yabancılışma, varoluşculuk, umutsuzluk, melankoli, kimlik ve aidiyetsizlik gibi izlekler noktasında ele alarak kafkaesk anlatımı yakalar." (İlhan, 2020, s. 264) Tüm bunlar kahramanda hoşnutsuzluğun akabinde ümitsizliğin ortaya çıkışmasına neden olur ki bu olay Post-modernin hikâyeye yansımasıdır. Bu durumu Zygmunt Bauman, 'çok az bireysel güvenliğe izin veren bir arama özgürlüğü' olarak anlatır. (2000, s. 10) Ölümler karşısında kahramanın takındığı tavır ise onun ümitsizliğine akabinde ise bir yok oluşa dönüşür. Bu yok oluş ya kahramanın çevresindekilerinin bir yok oluşudur, -çoğu zaman ölümle sonuçlanır- ya da kahraman, kendini toplumdan ve insanlardan soyutlamasıyla meydana gelen bir yok oluşturur. Pirselimoğlu, *Otel Odaları* kitabında yer alan hikâyelerdeki ölüm ve yalnızlık temasını okuyucunun iyice sindirmesini ister. Bunu yaparken Post-modernin okuyucuya içine alan yapısından faydalanan Pirselimoğlu okuru 'artık metnin anlamlandırılma sürecinin aktif ve vazgeçilmez bir ortağı olarak' görür. (Karadeniz, 2020-21, s. 53) Hikâyede yer alan karakterlerin otel odalarının tek başına ve kasvetli yapısına uygun olması konusuna özen gösteren Pirselimoğlu, bunu kahramanının ağızından *Otel Odaları*'nın ilk hikâyesi olan *Uzun, Sıcak Bir Yaz'*da şu şekilde ifade eder:

"Cennet Oteli'nin sayısını kestiremediğim odaları şaşıracak kadar çok insanı barındırıyordu... Kendisini o sefalete bırakmış olan oğlunu bekleyen zavallı bir ihtiyan -zimmetine para geçirmiş bir veznedar olduğu söyle尼yordu-, bir zamanlar bölgesinde şampiyon olduğunu iddia eden kör bir boksör eskisi, doktor namıyla anılan ve hasta bakıcılıktan uyuşturucu yüzünden atılmış bir keş, ayakkabı boyası ticaretinden batmış- muhtemelen şaşılacak gümrükteki saçlarını onlarla boyayan- bir Ermeni, Ayasofya'nın altındaki defneyi ararken lanetinden delirdiği söylenen bir meczup, yıllar önce damadının peşinden İtalya'ya kaçmak üzere İstanbul'a gelmiş ve bir daha buradan kurtulamamış bir Pakistanlı... Hepsi de benim gibi otele

gelip takılmış zavallılardı ve anlamadığım kadariyla günlerinin çoğunu benim gibi pencerelerin önünde geçiriyorlardı." (Pirselimoğlu, 2009, s. 12-13)

Yazarın hikâyelerde bahsettiği bu kişiler içe kapanık, toplumsal normlara ayak uyduramayan, hayat karşısında başarısız olan bireylerdir. Daha somut ifadeyle otel odalarında kaderine boyun eğmiş bahse konu kişilerle karşılaşan kahraman, bu kişilerin birkaçının otel odasında yalnız başlarına türlü olaylar neticesinde ölümüne şahit olduğunda 'yalnızlığı' sürüklendir. Kahramanın içine düştüğü yalnızlık durumuna ise 'sosyal ölüm' ya da 'sosyal olarak ölü' kavramlarının kullanılması uygun olabilir. (Burcu-Akalın, 2008, s. 31) Hikâyelerde kahramanın dışındaki kişiler için 'yalnızlık' ölümün bir sebebi olurken kahraman içinse ölümün sebebi değil sonucu olur. Yani kahraman ölümler sonrası yalnızlaşırken, başkaları ise yalnızlık sonucu ölüme hapsolur. Ölüm, kimisi için bir kurtuluş kapısı kimisi içinse sadece bir son bulmuştur.

1-Tayfun Pirselimoğlu'nun Otel Odaları Adlı Hikâye Kitabında Bir Tema Olarak Ölüm

Pirselimoğlu'nun yedi hikâyeden oluşan *Otel Odaları* kitabında geçen hikâyelerdeki karakterler; otel odası ve çevresinde yalnız yaşayan, yaşama umudunu başka umutlara bağlayan, -yani iş bulma, arkadaşlık edinme gibi varoluşsal kaygılarla sahip insanların yaşantıları- kahramanın ölümü ya da kahramanın şâhit olduğu ölüm olaylarında hayat bulur. Kitapta yer alan hikâyelerin en belirleyici ortak özelliği karakterler, mekânlar ve zamanlar farklı olsa da yazar tarafından işlenmeye çalışılan ana temanın ölüm ve yalnızlık olduğu gerçeğidir. Kötümser bir havanın sürekli hikâyenin içerisinde dolanmasını yazar Pirselimoğlu, bir röportajında, "îçinde bulunduğumuz dünyanın ruh halinin kendisini kötümser bir hava içerisinde soktuğunu bu durumda kendisinin yaşanılan hayatın sürüklendiği yerde bir adım geriye atarak görünen resmi ifade etmeye çalıştığını, bu mevcut gidişatta huzur verici bir durumun olmadığını ve bu huzursuzluğun kendisini beslediğini" ifade eder. Pirselimoğlu'nun hikâyelerinde ölüm teması, yazarın hikâye dünyasında sıkılıkla rastlanan varoluşsal kaygılar, insanın yalnızlığı ve yaşamın anlamsızlığı etrafında şekillenir. Modernizmin bireyin iç dünyasına yönelen, geleneksel anlatı yapısını kıran ve insanın varoluşsal sorunlarını irdeleyen yapısı Pirselimoğlu'nun eserlerinin de vazgeçilmez olmuş olup *Otel Odaları*'nda ölüm teması bu bağlamda sadece bir fiziksel yol oluş, bir kayboluş olarak değil; anlam arayışı, yabancılılaşma, bireyin krizleri ve toplumla çatışmanın bir ürünü olarak ortaya çıkmaktadır ve hikâyelerde ana kahraman, etrafındaki kişilerin ölümü sonrası içsel bir çöküşü yaşamakla birlikte yalnızlaşır. *Otel Odaları* kitabının ilk hikâyesi, "küçük, pis, sefil, rezil bir oda" da başlayan *Uzun, Sıcak Bir Yaz* hikâyesidir. (Pirselimoğlu, 2009, s. 7) Hikâyede ilk ölüm, kahramanın en yakınına uğrar. Bunu "çok kötü bir haber" olarak yorumlayan kahraman, annesinin mutfakta pirinç ayıklarken zayıf kalbinin iflas etmesini komşusundan öğrenir. (Pirselimoğlu, 2008, s. 15) Pirselimoğlu, kahramanın annesinin ölümünü kahraman için ne kadar hüzünlü bir durum olarak anlatmışsa, penceresinden yere çakılmış adamın ölümünü de herkes için alışagelmiş bir olay olarak anlatır:

"Yaz sonuna doğru bir 'şey' oldu; Cennet Oteli'nde kısa sohbetlere vesile olabilecek bir ölüm. Penceresinden yere çakılmış adamın cesedini otelin arkasındaki

taşlık avluda çöpçüler buldu. Bunun, otelde de, çevrede de fazla yankı bulan bir olay olduğunu söylemek abartı olur.' (Pirselimoğlu, 2009, s. 17)

Uzun, Sıcak Bir Yaz hikâyesi hem yazar hem de kahraman için kolay bitmez. Hikâyenin sonu yine olağan karşılanan bir ölümle sonlanır. Kahraman bir otel odasından karşı pencereye baktı. Penceredeki kişi, kahramanın ifadesiyle "*iş aramaya İstanbul'a gelenlerden birisi*"dır. Söz konusu kişi aynı şekilde kahraman tarafından "*hep bir şeyler umarak yaşamış, hâlâ da ummactan vazgeçmemiş bir zavallı*" olarak dile getirilir. (Pirselimoğlu, 2009, s. 20) Adamın ansızın gelen ölümü hikâyede okuyucuya şu şekilde verilir:

"Bir gece pencerenin kenarında ummadığım bir şey yaptı; pencerenin doğramalarına tutunarak yukarı tırmadı. Pencerenin kenarındaki dar çıkıştı üzerinde bir süre öylece durdu sonra kendisini boşluğa bıraktı. Yere çarşının sesi bana kadar geldi. Tarifi zor bir ses; ağızına kadar su dolu kocaman bir balonun yüksekte yere çarpıp patlaması gibi bir şey." (Pirselimoğlu, 2009, s. 22)

Pirselimoğlu, ölümün her zaman habersiz gelmesini istemez. Bazen kahraman da kendi kaderini belirlediği gibi başkasının kaderini belirleme iradesini gösterir. Oscar Wilde'nin dediği gibi 'herkes öldürebilir sevdigini, kimi bir bakışıyla yapar bunu, kimileri dalkavukça sözlerle; korkaklar öpüçükle öldürür, yürekliker kılıç darbeleriyle.' (Wilde, 1898, s. 80) Kahraman M de öyle yapar. Kahraman bazen en uzaktakının ölümüne şahit olduğu gibi bazen de en yakınındakinin ölümüne şahit olur. *Anagoor* hikâyesinde ise bu sefer ölüm kahramanın en yakınındakine uğrar ve kahraman kendini hayatı bağlayan sevdigini kaybeder. Ölümü ise kahraman, sevdigine kendi elleriyle getirir.

"N, M'yi öldürdükten sonra ona sarılmış ve şakağından kendini vurmuş. Gazetelerin onca yalan yanlışın içerisinde üzerinde en çok uzlaştıkları aslında M ile N'nin aralarında her şeye rağmen büyük bir aşıkın olduğu ki, ben de öyle düşünüyorum..." (Pirselimoğlu, 2009, s. 63)

Kahramanın yakınlarının ölüm döşeğinde ölecek olması ve buna bağlı olarak onun yalnız kalma korkusu, kahraman için derin duygular ifade etmektedir. Diğer ölümler onun için *Hayat Oteli* hikâyesinde görüldüğü üzere bir anlam ifade etmez:

"Berber o gün otelden oğlunun cenazesiyile ayrıldı. Çok ölüme tanıklık etmiş gibi otelin kâtibi ve diğer müşteriler buna fazla bir ilgi göstermediler. Gelen polis ve savcı da, rutin görevlerini yaparken aynı ilgisizlik içindeydiler." (Pirselimoğlu, 2009, s. 78)

Ancak kahramanın babasının ölümü, onun sandığının aksine kendisine acı ile birlikte farklı duyguları da beraberinde getirir. Ölümün yakınlığı hissi, kahramanın anlayamadığı ve anlatamadığı bir olaya dönüşür. Bu durum kahramanı ya yok oluşunu hazırlar ya da Yalom'un dediği gibi: "Hayat ve ölüm birbirine bağlıdır: ölümün fizikselliği bizi tahrif etse de ölüm fikri bizi korur." (1999, s. 69) düşüncesinden hareketle ona koruyucu bir özellik kazandırır. İnangül, "Ölüm bilincinin bireyin öz-farkındalığını güçlendirdiği ve yoğunlaştırdığı düşüncesi Heidegger'in birçok düşünürle paylaştığı bir görüştür. Ölüm bilincinin beraberinde getirdiği acı ve dehşet ise kazandığımız değerler için

ödememiz gereken bedeldir." (2024, s. 11) der ve kahraman bu acı ve dehşeti fazlasıyla yaşar; ancak buna bir anlam veremez:

"Tuhaftır ama daha önce umduğum kadar derin bir sarsıntı duymadım. Kalbime saplanan bir acı? Evet, ama garip bir de şaşkınlık vardı. Anlayamadığım, anlatamadığım, adlandıramadığım bir yanlışlık hali. Tahtıra valliyi son kere orada, babamın kanı çekilmiş bedeni karşısında gördüm; tipki o genç oğlan gibi tevekkül içerisinde tam bir denge halinde oturuyordu. (Sinemayı orada terk ettim.)" (Pirselimoğlu, 2009, s. 79)

Otel Odaları'nın artık her hikâyesinde rutin hâle gelen ölüm olayları aynı şekilde kitabın beşinci hikâyesi olan *Şems Oteli Kâtibi*'nde de devam eder. Ölüm olayları bu otelde sıradanlaşsa da hikâye kahramanı R'nin ilgi duyduğu kadının otel odasında yaşlı noterle birlikte olduğu sırada noterin kalp krizi geçirip ölmesi, otel sahibini ilk kez ekonomik olarak etkiler. Kahramanın otelde meydana gelen ölümlerden kurtulma ve oteli kapatma isteğinin önüne maddi kaygı geçer:

"Bu olay, oteldeki ne ilk ne de son ölüm olayı olmasına rağmen- daha öncesinde işlerinde müflis bir mason ve bir emekli yarbayın da olduğu dört kalp krizi vakası ile üç intihar vardı- patronu çok sarstı. Polis fazla ilgilenmese de olay küçük şehirde haber sıkıntısı çeken birkaç yerel gazetede yer aldı. Adam, bir süre oteli kapatmayı bile düşündü ama sonra giderek zorlaştan hayat şartlarını düşünerek vazgeçti." (Pirselimoğlu, 2009, s. 88)

14

Şems Oteli Kâtibi hikâyesindeki noterin ölümünden sonra iki tane cinayet vakası meydana gelir. Hikâye kahramanı R için karşılaştığı ölüm, bu sefer patronunun ölümüdür ki bu, onun için de bir fırsat olur ve patronun mirası R'ye kalır. Ancak hikâyeyenin sonunda kahraman da patronuya aynı kaderi paylaşır:

"Noterden sonra iki de cinayete tanık olmuştu bu arada. Patronun cenazesesi çok kalabalık değildi; esnaftan beş on kişi ve bir iki emekli polis. O bir avuç insan da cenazede, patronun mirasını yarı deli gözüyle baktıkları R'ye bırakmış olmasının ardından sırrı konusunda dedikodu yapmaktan kendilerini alamadılar." (Pirselimoğlu, 2009, s. 90)

Yazar, *Şems Oteli Kâtibi* hikâyesinde kahramana ölümü unutturmak istemez. Kahramanın bir düşünce hâlinde olmasını bile fırsatı çevirerek araya ölüm olaylarını serpiştiriverir.

"Ancak, R'nin kadını yeniden görmesi için çok, ama çok uzun bir zaman geçmesi gerekti. Bu süre zarfında Şems Oteli'nde birçok tuhaftır olay meydana geldi. İki intihar vakası birinde bir adam kafasını cam bir fanusa sokarak suyla doldurmuştu- üç mutat kalp krizi ve iki de yangın tehlikesi yaşandı." (Pirselimoğlu, 2009, s. 97)

Pirselimoğlu, diğer hikâyelerinde kahraman tarafından bilinen kişilerin ölümünü ele almasının yanında, *Otel Odaları*'nın altıncı hikâyesi olan *Otel Odaları Raporları*'nda mevcut şüpheli ölümleri bir dedektif duyarlılığıyla araştırır ve maceraperest bir yaklaşım

izler. Birbirinden bağımsız ölüm olaylarının meydana geldiği hikâyede kahraman bunların izini sürerek bütün her şeyin sebebi olan Y.Y. ismine ulaşır. Hikâyenin bu bölümünde olaylar zincirine bakıldığından kahramanın da arkadaşı vasıtıyla tanıtı̄ığı Y.Y'nin otelden ayrıldığı gün bir tuhaflık meydana gelir. Aynı gece otelin üç yüz otuz üç nolu odasında bir intihar vakası gerçekleşir. (Pirselimoğlu, 2009, s. 107) Yine ikinci gece otelin giriş katındaki bir odada bir kadının ölüsü bulunur. Gelen cerrah, kadının kalp krizi sonucu öldüğüne dair bir rapor yazar. Kahraman, kadının ölümünü araştırırken nihai kararını ise başka bir ölüm olayında verir:

"Yine de, nihai kararı C kasabasında verebildim. Kasabanın meydanındaki huzur otellerinin dördüncü katındaki 414 (dört yüz on dört) numaralı odadaki emekli itfaiye eri B. N'nin apandisit patlaması sonucu öldüğü gece Y.Y. de oteldeydi ve muhtemelen ertesi sabah oradan ayrıldı. Onunla, otelde, geldīim gece odamdan çıkışken pis kokulu, karanlık koridorda karşılaşmıştım ve bana yine gülümseyip neler yaptığımı sormūtu." (Pirselimoğlu, 2009, s. 109)

Kahraman, ölümlerin arkasındaki isim olan Y.Y'nin masasının üzerindeki defterin bir satırında ismini gördüğünde şaşkınlık içerisinde bir şeyler yapması gerektiği fikrinden hareketle oteldeki ölümlerin ardından sıranın kendisine geleceğini hisseder. Baumann'ın dediği gibi 'Ölümden ya da daha doğrusu ölmənin kaçınılmazlığından, dünyadaki varlığımızın kalımsızlığından daha rahatsız edici bir düşünce yok gibidir.' (1992, s. 25) Bu durum aslında diğer hikâyelerde az görülen bir olay olup ilk kez hikâye kahramanı ölümün kendi etrafında dolaştığını hisseder:

"Ölümler, onlara uygun birer kılıf uydurma çabası, raporlar, yolculuklar, sürekli başka ve hepsi huzursuz edici karanlık ve pislik içindeki otel odaları, şaşkın kâtipler, pis kokulu koridorlar, yalnızlık... Çok sıkılmıştı. Şaşkınlıkla ona bakıyordum. Masanın üzerinde duran defterin bir satırında isminin yazılı olmasının nedenini anlayabilecek kadar idrake hala sahip olduğumdan bir şeyler yapmam gerektiğini düşünüyordum. Ona devlet görevlisi olduğumu tekrar hatırlattım. "Devletin memleket sathinda, otel odalarındaki ölüm oranlarının artması konusunda bir çalışma yapmakta olduğunu, bunun için de benim görevlendirildīimi söyledīdim ve önemli bir makama sahip olduğumu tekrarladım." (Pirselimoğlu, 2009, s. 112)

Hikâyedeki en son ölüm vakası da cinayetlerin asıl sebebi olan Y.Y' nin başına gelir. Kahraman bu olayı amirine şu şekilde anlatır:

"Sayın amirim, içeri girdīğimde manzara söyleydi: Adam yatağında boylu boyunca uzanmış, ellerini göğsünde kenetlemīti. Tam göbeğinin üzerinde o malum defter ve bir zarf duruyordu. Açıkçası, ölmüş olabilecegi o anda aklıma gelmedi ama yanaşınca yüzündeki, ellerinindeki bütün kanın çekilmiş olduğunu gördüm." (Pirselimoğlu, 2008, s. 115)

P Şehri Hikâyesi ise yazarın yedinci ve son hikâyesidir. Hikâye kahramanı T., sokak ortasında bıçakla yaralanmış ölmek üzere olan bir adama yardım etmek isterken yaralı adamın T.'ye saldırması ve sonrasında yaralı adamdan aldığı bir sırsla buradan ayrılan

T.'nin bu sırrı öğrenmeye çalışan bir adamla aralarında ilginç diyalogların yaşanması hikâyenin konusunu oluşturur. (Pirselimoğlu, 2008, s.118-129) Yazanın, *Otel Odaları* kitabında yer alan tüm hikâyelerinde gerçekleşen ölüm olayları ya kahramanı doğrudan etkilemiş -en yakınlarının ölümü üzerine kahramanın ruh halindeki değişimler- ya da kahramanın ölümler hakkında fikir edinmesine ve üzerine düşünmesine neden olmuştur. Ancak bahse konu hikâyeler üzerine söylenebilecek en doğru söz hikâyelerin ölüm üzerine şekillendiğidir ve bütün meydana gelen olayların ana temasının 'ölüm' olduğunu söyleyebiliriz.

2- Tayfun Pirselimoğlu'nun "Otel Odaları" Adlı Hikâye Kitabında Bir Tema Olarak Yalnızlık

Modern edebiyatla birlikte öne çıkan, bireyin iç dünyasını ve toplumla olan çatışmasını yansıtan yalnızlık teması, özellikle 1950 sonrası toplum ve sınıf çatışmalarının da beraberinde getirdiği toplumsal olaylar daha önce karşılaşmamış göç, işsizlik, işçi hakları, sendikalaşma, köylülerin sorunları gibi birçok yeni temanın ortaya çıkmasını sağlamıştır. "1950 kuşağında öne çıkan bir diğer önemli tema da yabancılama ve yalnızlıktır. Eserlerin çoğunda, karakterler topluma ve kendisine yabancılasmış insanlardır. Gündelik hayatın akışına adapte olamayan bu karakterler toplum tarafından dışlanır. Dolayısıyla hikâye karakterleri çoğunlukla birer kaybedendir. Bununla bağlantılı olarak hikâyelerde sık sık ölüm temasına rastlanır. Karakterler intihara meyilli ya da bunu mantıklı bulan yahut öldürmekle ilgili herhangi bir ahlâkî sorunu olmayan kişilerdir. Bu temaların öne çıkmasında dönemin şartları da etkili olmuştur elbette. Yaşanan baskı ortamı, köyden kente doğru artan göçlerle birlikte kent nüfusunun normalin üzerine çıkması fakat bütün bu kalabalığa rağmen hissedilen yalnızlık duygusu sanatçıları bu temaları kullanmaya itmiştir." (Şahin, 2019, s. 17-18) Yirminci yüzyılın ikinci yarısının sonlarına doğru modernizmin etkisini yitirmeye başlamış ve Postmodernizmin palazlanmasıyla bireyin iç dünyasına yönelimler artmıştır. Hikâyelerdeki bahse konu 'yalnızlık' teması bireyin iç dünyasının derinliklerine inerek modern hayatın yarattığı yabancılama ve iletişimizsizlikle birleşen varoluşsal bir boşluk üzerinden ele alınır. Yazanın eserlerinde sıkça işlenen bir tema olan yalnızlığın, bahse konu bütün hikâyelerde otel odalarının 'aidiyetsiz' ve 'geçici' mekânları aracılığıyla ön plana çıktığı görülür. *Otel Odaları* hikâyelerinde yalnızlık olsusunun mekân olarak otel odalarıyla birleştiği ve bütünleştiği dikkati çeker. Mekânsal olarak otel odalarına yalnızlığın mekânsal yansımıası da denilebilir. Bunun Türk edebiyatında bir örneğini de Necip Fazıl Kısakürek vermiştir: "Otel odaları ve yalnızlığı 'otel atmosferini toplumdan uzak kalma, yaşama küskünlük ve yalnızlıkla ilintilendiren Necip Fazıl Kısakürek, mekâna ilişkin betimlemelerini de yalnızlık temiyle bütünlediği metaforlarla gözler önüne serer." (Kanter, s. 181)

Sosyal psikolojinin perspektifinden yalnızlık daha çok aidiyet ihtiyacı üzerinden anlatılmaya çalışılır. Bir gruba ait olmanın temel ihtiyacı olduğu belirtilir. Aidiyet ihtiyacı karşılanmadığında fiziksel sağlığın bozulması, depresyon, kaygı gibi patolojik sorunların ortaya çıkması söz konusudur. (Kahraman, 2018, s. 2; Baumeister ve Leary, 1995) Kisacasi aidiyet duygusunun kazanılmadığı, farklı insanların farklı hikâyelerini içerisinde barındıran otel odaları, karakterlerin içsel yalnızlığını daha da pekiştiren mekânlardır.

Garşin'in 'Gece' adlı öyküsünde de benzer fiziki yapının kahraman ruhuna etkisi "karanlık bir gecede büyük bir evin içinde yarı karanlık ve kasvetli küçük bir odanın tercih edilmesi, eserin ana karakterinin içinde bulunduğu yalnızlık ve karamsarlık hissini pekiştirmeye çalışır." olarak ifade edilir. (Şahin, 2023, s. 236) Kahramanlar "Aidiyetsizlik mekânı olarak algılanan otellerde yaşar ve dış dünyayla ilişkilerini keserler. Her sabah 'korkunç düşlerden' uyandıklarında, sanki başlarına gelecek felaketi bekler gibidirler." (İlhan, 2020, s. 8) *Otel Odaları* hikâyelerinde de insanlar bu otel odalarında ya yalnız başlarına yaşamaya devam ederler ya da yok olup giderler. *Uzun, Sıcak Bir Yaz* hikâyesinde kahraman, annesinin mutfakta pirinç ayıklarken zayıf kalbinin iflas etmesini komşusundan öğrenir ve annesinin ölümüyle birlikte içine düştüğü yalnızlığı:

"Annemin ince bedeni mezarına yerleştirirken korkunç bir yalnızlık hissettim; daha önce hiç duymadığım cinsten dehşet verici bir panik. Benim de kalbimin orada, o çukurun içerisinde duruvereceğİ korkusuna kapıldım. Ailenin hâlâ kal atabilen tek ferdi olduğumu idrak etmek önü alınmaz bir huzursuzluğa boğmuştu beni." satırlarıyla anlatır. (Pirselimoğlu, 2009, s. 15)

Otel Odaları kitabının ikinci hikâyesi olan *R.F Oteli*'nde ise yalnızlık ve kahramanın yalnızlıkla birlikte yaşadığı, onun da içinden çıkamadığı farklı duygular şu şekilde ifade edilir:

"Bir fanusun içine girmişim gibi garip bir şekilde kalakalıyorum. Çoğu zaman o ağacın altına oturuyorum; gözlerimi ileride, sonsuz çizgiye çeviriyorum. Huzur değil hissettiğim, ferahlık, dinginlik de değil. Tamamen yalnız ve yardımzsız olduğunu hissetme hali; bir üzüm hali, derin bir boşluk hali... Bir hiçlik hali..." (Pirselimoğlu, 2009, s. 32)

Uzun, Sıcak Bir Yaz hikâyesinde kahramanın annesinin ölümü, nasıl kahramanı bir yalnızlığın içine sürüklediyse *Anagoor* hikâyesinde de kahramanın sevgilisi M'nin aniden kayboluşu kahramanı yapayalnız ve çaresiz bırakır:

"Korkunç bir çıkmaz sokağın içerisinde kıvraniyordum; M ve çanta anlaşılmaz bir belayla ya da, onun isteği ile birlikte yok olmuştu ve her ihtimalde de ona ulaşamıyordum; en fenası "bu yabancı memlekette yapayalnız ve yardımzsız kalmıştım. Başımı ellerimin arasına alıp öylece kalakaldım." (Pirselimoğlu, 2009, s. 51)

Yakınlarının ölümü ve yalnız kalma korkusu önceki hikâyelerdeki gibi *Otel Odaları*'nın dördüncü hikâyesi olan *Hayat Otel* adlı hikâyede de sıkça kullanılan temalardandır. Kahramanın asıl korkusunun yakınlarının ölümü mü yoksa ölümden sonra yalnız kalma korkusu mu olduğu sorusuna hikâye kahramanı şöyle cevap verir:

"Zaman zaman onu kaybedeceğim korkusuna kapılmışdım ama orada, o korkunç kapının önünde bu korkum dehşete dönüşmüştü. Bu hayatı yapayalnız kalacağımı idrak etmek beni iliklerime kadar titretmişti. (Hayatta ondan başka kimsem yoktu; hiç kimsem.)" (Pirselimoğlu, 2009, s. 72)

Şems Oteli Kâtibi'ndeki hikâye kahramanı R, her ne kadar geçmişî bırakıp yeni bir sayfa açmak istese de meydana gelen ölüm olayları bütün çabalarını boşça çıkarır. Geçmişteki patronunun ölümü onun için bir fırsat dönüşmüştür olsa da bir süre sonra ona miras olarak kalan otel, önceki patronuna yaşattığı kaderi, şimdiki patronu R'ye de yaşatır. O da yalnızlığı bizatihî tadar:

"Ne ki, ölümler o otelden ayrılmak bilmiyordu. Bu olaydan üç yıl kadar sonra okul yolunda oğluyla karısına bir araba çarptı -çarpan R'nin patrondan kalan arabayı satışı pastane sahibinin haylaz oğluydu- ve bu uğursuz araba R'nin zaten boş gibi görünen hayatını iyice ıssızlığa gark etti. R, garip bir şekilde, o koca otelde yalnız kaldığını neden sonra düşünmeye başladı." (Pirselimoğlu, 2009, s. 95)

Şems Oteli Kâtibi hikâyesindeki ardı arkası kesilmeyen ölümler kahramanı normal olarak bir yalnızlığa iter:

"Bu ölümlerle belirgin bir mutsuzluğa gömülen R, hayatla ilgili birçok isteğini de -ki, ne kadar azdılarsa asılnda- kaybetti. Hemen hemen hiç yemiyor, içmiyor, otelden artık neredeyse hiç çıkmıyor, koridorlarda bile dolaşmıyordu. Kaybetmediği, en ufak bir eksiklikte uğramayan tek şey o marazi beklemeye haliydi. Yalnızlaştıkça ve yaşılandıkça o beklemeye haline iyice sarıldı. Bekliyordu ve beklediğinin gerçekleşeceğini yürekten inanıyordu." (Pirselimoğlu, 2009, s. 95-96)

Hikâyelerin en belirgin temalarından olan yalnızlık yazarın *Otel Odaları* kitabında yer alan hemen hemen bütün hikâyelerinde ölüm öncesi veya sonrasında, ölüm olayının sebebi veya sonucu olan en temel tema olmuştur. Yani bir nevî ölümün destekleyicisi durumundadır.

Sonuç

Çalışmada *Otel Odaları* kitabında yer alan hikâyelerde bahse konu olan yedi hikâyede de görülen ölüm ve yalnızlık teması ayrı başlıklar altında incelenmiştir. Modernizmin bireyin iç dünyasını, bilinç akışını, yabancılışmayı, bunalımı ve toplumsal çözülmeleri ele alan düşünce yapısını Tayfun Pirselimoğlu'nun hikâyelerinde bulmak mümkün olup karakterlerini oluştururken toplumsal normlara ayak uyduramayan, dışlanmış, ötekileştirilmiş, yalnızlaşmış bireylerden seçmiştir. Çalışmada yazarın özellikle ölüm ve yalnızlık temaları üzerine yoğunlaştığı görülür. Bu iki temanın hayat bulduğu mekân olarak otel odaları seçilir. Yazar karakterlerinin geçmişte yaptığı hataların ve onlara hükm olarak verilen acı kaderlerinin bedelini onlara "küçük, sefil, pis odalar" da yani otel odalarında ödetmeyi tercih eder. Bahse konu bu karakterler arasında gönül eğlendirmek için otel odasında kalp krizi sonucu ölen ihtiyar noter, çocukluğunda bir kaza sonucu erkekliğinden olan pencereden yere çaklılmış adam, sevgilisiyle güzel bir tatilin ardından elinde ona ait olan bavulla sessiz sedasız kaçan kadın, bir mahkeme salonunda kaza sonucu bıçaklanarak ölen bir mübaşir veya otelin kaderi olarak da görülen peşin sıra gelen ölümler gösterilebilir. Ölüm kavramı söz konusu hikâyelerde her ne kadar ön plana çıkmış olsa da ölümün geri planında hem kahramanda hem de okuyucuda bıraktığı etki bu çalışmada gösterilmeye çalışılmıştır. Ölümün ardından en büyük etken yalnızlık olurken,

bu durum hikâyelerde yer alan bazı kişiler için sebep, bazı kişiler içinse sonuç olmuştur. Ölüm ve yalnızlık birbiriyle bağlantılı olarak ele alınmış olup ikisinin ayrılmaz bir bütün olduğu görülmektedir. *Otel Odaları* hikâyeleri için yalnız olan insanların ölümleri ile genel olarak ölümler üzerine yalnızlaşan insanların anlatıldığı küçük hikâyelerdir de denilebilir. Her iki kavram da hikâyelerin içerisinde birbirlerinin hem sebebi hem de sonucu olmuştur.

Sonuç olarak Tayfun Pirselimoğlu'nun hikâyelerinde ölüm ve yalnızlık temalarını konu alan bu çalışmada ölüm temasının yalnızlık temasına oranla daha fazla ele alındığı fakat buna bağlı olarak da yalnızlık temasının ölüm temasının bir sonucu olarak ortaya çıktıgı görülmüştür.

Kaynaklar

- Bauman, Z. (2000). *Postmodernlik ve hoşnutsuzlukları* (İ. Türkmen, çev.). Hece Yayıncıları.
- Bauman, Z. (1992). *Ölümülüük, ölümsüzlük ve diğer hayat stratejileri*. (N. Demirören, çev.). Ayrıntı Yayıncıları.
- Baumeister, R. F. Ve Leary, M. R. (1995). The need to belong: Desire for interpersonal attachments as a fundamental human motivation. *Psychological Bulletin*, 117, 3, 497-529.
- Burcu, E. ve Akalın, E. (2008). Ölüm olgusu üzerine sosyolojik tartışmalar. *Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 8, 29-54 (31).
- Çetişli, İ. (2021). *Edebiyat sanatı ve bilimi*. Akçağ Yayıncıları.
- Çetin, N. (2009). *Roman çözümleme yöntemi*. Öncü Kitap.
- İlhan, N. (2020). Tayfun Pirselimoğlu'nun otel odaları ve çölün öbür tarafı adlı öykü kitaplarında kafkaesk unsurlar. *Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, (264), 259-277.
- İnangül, P. (2024). *Mehmet Baydur'un oyunlarında ölüm teması*. [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Dokuz Eylül Üniversitesi.
- Kahraman, H. (2018). Klinik bir olgu olarak yalnızlık: Yalnızlık ve psikolojik bozukluklar. *Ayna Dergisi*, C. 5, S. 2, 1-24.
- Karadeniz, M. (2020-21). Postmodernizm ve Türk öykücülüğünde yansımaları. *Bizim Külliye Dergisi*, S. 86, 51-54.
- Kanter, B. *Otel odaları şiirinde yalnızlık ve kimsesizlik*. Academia.edu (Erişim Tarihi: 21.01.2025).
- Koçakoğlu, B. (2012). *Anlamsızlığın anlamı postmodernizm*. Hece Yayıncıları.
- Pirselimoğlu, T. (2009). *Otel odaları*. İthaki Yayıncıları.
- Sadece Bir Konuyum: Tayfun Pirselimoğlu ile Söyleşi. Youtube/ Erişim tarihi: (06.05.2025).
- Şahin, H. (2019). *Türk dili ve edebiyatı Çerçeveinde Feyyaz Kayacan'ın hikâyelerinde yalnızlık teması*. [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Marmara Üniversitesi.
- Şahin, O. (2023). V. M. Garşin'in "gece" adlı öyküsünde yalnızlık ve ölüm teması. *Ankara Anadolu ve Rumeli Araştırmaları Dergisi*, 4, (7) 217-238.
- Tekin, M. (2000). *Roman sanatı – 1*. Ötüken Yayıncıları.

Wilde, O. (2004). *Reading hapishanesi baladı* (T. Alkan, çev.). Bordo Siyah Klasik Yayınları.

Yalom, I. (1999). *Varoluşçu psikoterapi* (Z. İyidoğan Babayıgit, çev.). Kabalcı Yayınları.